

การศึกษาการปลอมปนยาแผนปัจจุบันในผลิตภัณฑ์เสริมอาหารระหว่างปี พ.ศ. 2559-2564

The study of the adulteration of modern drugs in dietary supplement products during 2016 - 2021

วรรณพร พะเยาว์*, กัญญารัตน์ เชื้อกุลชาติ, วิทวัส วังแก้วหิรัญ และคณะ

Wannaporn Payao*, Kanyarat Chuakunchat, Witthawat Wangkaewhiran, et al.

สำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Bureau of Quality and Safety of Food, Department of Medical Sciences

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประชาชนมีการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีการอวดอ้างสรรพคุณที่มีประโยชน์ บางผลิตภัณฑ์อาจมีการปลอมปนยาแผนปัจจุบัน ซึ่งผิดกฎหมายตามประกาศ สธ. ฉบับที่ 293 พ.ศ. 2548 การศึกษาครั้งนี้จึงได้ทำสำรวจผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร กาแฟ และเครื่องดื่ม ในช่วงปี พ.ศ. 2559-2564 โดยตัวอย่างมาจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 4,070 ตัวอย่าง วิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยเทคนิค liquid chromatography จำนวน 17 ชนิดยา ตามชนิดยาที่มีปัญหาและตรวจพบบ่อย ผลพบการปลอมปน จำนวน 715 ตัวอย่าง (ร้อยละ 17.6) มีทั้งตัวอย่างที่มีเลขทะเบียนสารบนาอาหารและไม่มี โดยพบสาร sibutramine ซึ่งเป็นยาควบคุมน้ำหนัก มากที่สุด จำนวน 288 ตัวอย่าง (ร้อยละ 7.1) รองลงมาเป็นกลุ่มยากระตุ้นสมรรถภาพทางเพศ (sildenafil, tadalafil, vardenafil) จำนวน 274 ตัวอย่าง (ร้อยละ 6.7) และพบ orlistat, fenfluramine, fluoxetine, bisacodyl และ phenolphthalein ซึ่งเป็นยาที่ห้ามใช้ในผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร นอกจากนี้ยังพบผลิตภัณฑ์ที่มีการปลอมปนมากกว่า 1 ชนิดสารในตัวอย่างเดียวกันในลักษณะเสริมฤทธิ์กัน ผลการศึกษาพบว่ายังคงมีการปลอมปนของยาแผนปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคยังคงมีความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการเชิงป้องกัน นอกเหนือจากการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนแก่ผู้บริโภคเพื่อให้ตระหนักถึงความปลอดภัยในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร, ยาแผนปัจจุบัน, การปลอมปน, Liquid chromatography

Abstract

Presently, there are more consumers using dietary supplement products due to the advertising hype. Some products may be adulterated by modern drugs, which are illegal according to the notification of the ministry of public health no.293 B.E.2548. Therefore, the surveillance of dietary supplement products comprised of coffee and tea has been performed during 2016-2021. The total of 4,070 samples were derived from government and private institutions, and then were qualitatively analyzed by liquid chromatography. The results showed the adulteration in 715 samples (17.6%), which were both registered and not registered to the FDA. Sibutramine, an anti-obesity drug, was the most frequently found, and was detected in 288 samples (7.1%). The second most frequently found was a group of erectile dysfunction drugs (sildenafil, tadalafil, vardenafil), which was detected in 274 samples (6.7%). Orlistat, fenfluramine, fluoxetine, bisacodyl, and phenolphthalein, which are prohibited to be used in dietary supplement product were also detected. Moreover, there were some products adulterated with more than 1 drug for enhancing effect. The result indicates that illegal adulteration still has been found so the consumers are still at risk of harm from consuming dietary supplement products. Apart from the monitoring and consumer alert, the responsible institutions should have the preventive measures to ensure the safety of consumers about using dietary supplement products.

Keywords: dietary supplement products, modern drugs, adulteration, Liquid chromatography

Corresponding author: wannaporn.p@dmsc.mail.go.th